KUTSESTANDARD

Lapsehoidja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Lapsehoidja, tase 5	5

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Lapsehoidja on töötaja, kes on omandanud vajalikud teadmised ja oskused laste hooldamiseks ning nende arengu toetamiseks. Lapsehoidja teeb koostööd lapsevanema või hooldajaga. Lapsehoidja töö eesmärk on toetada lapse füüsilist, emotsionaalset, intellektuaalset ja sotsiaalset arengut, arvestades perekonna vajadusi lapse hoidmisel. Ta lähtub oma töös seadustest, lapse heaolust ja turvalisusest. Lapsehoidja kutsealal on ka kutsestandard Lapsehoidja, tase 4, mis ei sisalda suure hooldusvajadusega lapse hooldamisega ja tööjuhendamisega seotud kompetentse. Lapsehoidja töö eeldab head vaimset ja füüsilist tervist. Lapsehoidja järgib oma töös kutse-eetikat (Lisa 3: Lapsehoidja kutse-eetika). Lapsehoidja on orienteeritud pidevale enesearendamisele ja uute teadmiste omandamisele.
A.2 Tööosad
A.2.1 Lapse kasvukeskkonna toetamine 1. Turvalise ja mängulise kasvukeskkonna loomine. 2. Ohutegurite hindamine ja ennetamine. 3. Väärkohtlemise märkamine. 4. Majapidamis- ja koristustööde tegemine. 5. Olmetehnika kasutamine ja ohutusnõuete järgimine. A.2.2 Lapse arengu toetamine 1. Lapse mängu-, tunnetus-, õpi-, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste kujunemise toetamine. 2. Lapse keele ja kõne toetamine. 3. Lapse isiksuse ja arengu mõistmine. 4. Lapse väärtuste ja hea käitumistava kujundamine. 5. Mängu ja tegevuste kavandamine, läbiviimine ja analüüsimine. 6. Lapse loovuse toetamine. A.2.3 Lapse enesekohaste oskuste kujundamine 1. Eneseteenindusoskuste kujundamine. 2. Lapse sööma õpetamine ja vajadusel lapse abistamine söömisel. 3. Eneseregulatsiooni oskuse kujundamine. A.2.4 Lapse tervise edendamine 1. Lapse tervisliku seisundi jälgimine. 2. Lapse tervist kahjustavate tegurite määratlemine ja ohtliku olukorra ennetamine. 3. Lapse tervist edendavate tegevuste läbiviimine. 4. Haige lapse hooldamine ja põetamine kodus. 5. Haigestunud lapse hooldamine lasteasutuses.

6. Kroonilist haigust põdeva lapse hooldamine. 7. Lapse individuaalsetele vajadustele ja tervislikule seisundile vastav toitlustamine. 8. Esmaabi andmine. A.2.5 Koostöö lapsevanema/hooldajaga 1. Laste ja perede tausta tundma õppimine ning arvestamine. 2. Lapsevanema/hooldaja kaasamine igapäevastesse tegevustesse ja kasvukeskkonna kujundamisesse. 3. Suhtlemine lapsevanema/hooldajaga, tagasiside andmine lapse arengust ja tegevustest. 4. Lapsevanema või hooldaja nõustamine kasvatusküsimustes ja toetava koduse keskkonna loomisel. A.2.6 Erivajadusega lapse hoidmine 1. Info kogumine lapse erivajaduste kohta. 2. Tegevuste planeerimine ja elluviimine. 3. Hooliva ja salliva keskkonna loomine. 4. Füüsilise keskkonna kujundamine, sh abivahendite kasutamise toetamine. 5. Lapse arengupotentsiaali ja tugevate külgede toetamine. A.2.7 Suure hooldusvajadusega lapse hooldamine 1. Hooldustoimingute tegemine 2. Õendustoimingute tegemine 3. Alternatiivkommunikatsiooni (verbaalse ja mitteverbaalse kommunikatsiooni) kasutamine suhtlemisel. A.2.8 Tööjuhendamine 1. Kolleegide juhendamine. 2. Juhendmaterjalide koostamine. 3. Meeskonna juhtimine.
Valitavad tööosad
A.2.9 Imiku (0-1 aastat) hoidmine 1. Hooldustoimingute tegemine. 2. Imiku arengu toetamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Lapsehoidja tööaeg on fikseeritud kokkuleppes tööandjaga (nt vanemaga). Lapsehoiuteenust võib pakkuda lapse kodus, lapsehoidja kodus või mujal lapsevanema poolt soovitud kohas. Töö on vaheldusrikas, nõuab initsiatiivi lapse individuaalsusest lähtuvate otsuste tegemisel. Lapsehoidja hoiab ühte last või laste gruppi. Lapsehoidja tagab lapsele tervist ja heaolu toetava keskkonna.
A.4 Töövahendid
Lapsehoidja kasutab oma töös lapse hooldamiseks, arendamiseks ja turvalise keskkonna loomiseks vajalikke ja eakohaseid vahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Lapsehoidjal on hea füüsiline ja vaimne tervis, ta on emotsionaalselt stabiilne ja hea pingetaluvusega, vastutus- ja empaatiavõimeline, usaldusväärne, loov ja koostöövalmis ning lastest ja vanematest lugupidav.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme lapsehoidjal on keskharidus. Tavaliselt on lapsehoidja, tase 5 lõpetanud lapsehoidja eriala õppekava kutsehariduse või kutsekeskhariduse tasemel või läbinud erialased kursused.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Lapsehoidja.
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Tööd lapsehoidjana reguleerib Sotsiaalhoolekande seadus.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.8 ja B.2.10 tõendamine. Soovi korral võib taotlemisel tõendada kompetentsi B.2.9.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Lapse kasvukeskkonna toetamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. loob turvalise ja mängulise kasvukeskkonna, arvestades lapse individuaalsust, vanust ja vajadusi; 2. hindab vaimse ja füüsilise kasvukeskkonna ohutegureid lähtuvalt lapse individuaalsetest vajadustest ja tervisekaitse nõuetest; 3. märkab väärkohtlemist ja sekkub, juhindudes lastekaitseseaduses kehtestatud nõuetest; teavitab viivitamatult asjakohast isikut/organisatsiooni; teeb koostööd lapsevanema/hooldaja ja teiste valdkondade spetsialistidega; 4. planeerib ja viib läbi nõuetele vastavalt majapidamis- ja korrastustöid, kaasates last tegevustesse, arvestades tema arengutaset ja suutlikkust; 5. kasutab olmetehnikat ja töövahendeid, järgides ohutusnõudeid ja kodumajandamise ning olmehügieeni põhialuseid.	
B.2.2 Lapse arengu toetamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. soodustab ja toetab mängu kaudu ja valdkondi lõimides lapse tunnetus-, õpi-, mängu-, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste kujunemist, lähtudes lapse individuaalsusest; 2. toetab lapse keele ja kõne arengut, arvestades lapse iga ja individuaalsust ning kasutades eesmärgipäraseid mängulisi võtteid ja kasvatusmeetodeid; vajadusel lähtub oma töös tugispetsialistidelt saadud juhistest; 3. toetab koostöös lapsevanema/hooldajaga positiivse enesehinnangu ja väärtolekutunde kujunemist vastavalt lapsekeskse kasvatuse põhimõtetele; toetab lapse individuaalset ja väikestes gruppides tegutsemist ja mängimist; väärtustab Eesti kultuuri traditsioone, arvestab teiste kultuuride eripäraga; 4. kujundab väärtusi isikliku eeskuju, mänguliste ja igapäevategevuste kaudu; loob koos lapse ja lapsevanema / hooldajaga hea käitumistava; 5. planeerib ja viib läbi eakohaseid mänge ja tegevusi nii ruumis kui õues, lähtudes lapse arengust, vajadustest ja individuaalsusest; 6. toetab valdkondi lõimides lapse loovust, võimaldades tegevusi, mis soodustavad avastamist, katsetamist ja uurimist.	
B.2.3 Lapse enesekohaste oskuste kujundamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. kujundab koostöös lapsevanema/hooldajaga lapse tervist toetavate, kinnistavate tegevuste kaudu lapse eneseteenindusoskusi vastavalt tema individuaalsusele; suunab last eneseteenindusega hakkama saama ja toetab lapse esmaseid harjumusi söömisel, riietumisel ning hügieenitoimingutel; 2. suunab lapse oskust iseseisvalt süüa, arvestades lauakombeid; vajadusel abistab last söömisel; 3. suunab last oma emotsioone (nt rõõm, viha) sobival viisil väljendama; õpetab last erinevates olukordades sobivalt käituma ning vastavalt tagasisidele oma käitumist juhtima, arvestades lapse individuaalsust.	
B.2.4 Lapse tervise edendamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad:	

1. jälgib lapse tervislikku seisundit, tuginedes sealhulgas lapsevanemalt/hooldajalt saadud infole; reageerib muutustele ning tegutseb vastavalt olukorrale ja kokkulepetele lapsevanema/hooldajaga; 2. ennetab lapse tervist ohustavaid olukordi; määratleb ja võtab arvesse lapse tervist kahjustavad tegurid last ümbritsevas keskkonnas, lähtudes lapse turvalisusest ja heaolust; õpetab last märkama ohtlikke olukordi, neist märku andma ja/või vältima; vajadusel teeb koostööd lapsevanema/hooldajaga; 3. võimaldab lapsele tervist edendavaid, tasakaalustatud aktiivseid tegevusi ja puhkust, arvestades lapse individuaalsust, vanust ja vajadusi, järgides päevakava; teeb koostööd lapsevanema/hooldajaga; kujundab lapse hoiakuid ja oskusi tervise hoidmiseks ja tugevdamiseks; 4. hooldab ja põetab haiget last koduses keskkonnas vastavalt oma pädevusele, lähtudes lapsevanema/hooldaja ja arsti korraldustest; 5. hooldab ootamatult haigestunud last lasteasutuses vastavalt oma pädevusele, lähtudes lapse haigestumisest teavitatud lapsevanema/hooldaja ja arsti korraldustest; eraldab haige lapse teistest lastest ning tagab jälgimise; 6. manustab kroonilist haigust põdevale lapsele ravimeid ja toidulisandeid vastavalt arsti korraldusele ja kokkuleppele lapsevanema/hooldajaga, arvestades asjakohases määruses kehtestatud korda; jälgib lapse tervise seisundit ja toetab seda; dokumenteerib tegevused vastavalt kokkulepitud korrale; 7. toetab last tervisliku toitumise harjumuse kujunemisel; jälgib, et toit oleks tervislik, tasakaalustatud ja mitmekesine; vajadusel valmistab lapse vanusele ja dieedile vastava toidu, tehes menüüde koostamisel koostööd lapsevanema/hooldajaga ja arvestades lapse individuaalseid vajadusi; 8. annab õnnetusjuhtumi või kroonilise haiguse kriisi korral lapsele esmast abi; lähtub edasises tegevuses kokkulepetest; suhtub kõikidesse juhtumi osapooltesse toetavalt.

B.2.5 Koostöö lapsevanema/hooldajaga	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. tutvub pere taustaga, sh kultuuriliste tavadega; teeb lapsevanema/hooldajaga koostööd väärtuste kujundamisel ja lapse arengu toetamisel; 2. julgustab ja kaasab lapsevanemat/hooldajat osalema lapse igapäevastes tegevustes, ühistes ettevõtmistes ja kasvukeskkonna loomisel, kujundades ühiseid positiivseid kasvatushoiakuid; 3. annab lapsevanemale/hooldajale asjakohast tagasisidet lapse arengust ja igapäevastest tegevustest, kasutades sobivaid info edastamise viise; järgib lapsevanema/hooldajaga suhtlemisel konfidentsiaalsuse nõuet; 4. nõustab vajadusel lapsevanemat/hooldajat tekkinud kasvatusküsimustes, lähtudes lapse arengu analüüsist; nõustab lapsevanemat/hooldajat koduse keskkonna arendamise võimalustest; vajadusel viib läbi arenguvestlusi lapsevanema/hooldajaga.	

B.2.6 Erivajadusega lapse hoidmine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. küsib lapsevanemalt/hooldajalt infot lapse erivajaduste kohta; vajadusel saab infot juhtumipõhisest võrgustiku tööst; 2. tegevusi planeerides ja ellu viies lähtub lapse arengust ja sellele seatud eesmärkidest koostöös lapsevanema/hooldajaga; vajadusel teeb muudatusi lapse päevakavas, kasvukeskkonnas ja tegevustes; individuaalse arenduskava olemasolul lähtub sellest; koostöös lapsevanemate ja tugispetsialistidega koostab vajadusel lapse individuaalse arenduskava; 3. loob hooliva ja salliva keskkonna erivajadustega lapse kaasamisel gruppi; kasutab last toetavaid võtteid tema rahustamisel, kohanemisel ja tegevusse kaasamisel; kaasab lapsevanemad/hooldajad kasvukeskkonna kujundamisesse; 4. loob füüsilise keskkonna, mis toetab erivajadustega lapse toimetulekut; vajadusel aitab last abivahendite kasutamisel; märkab abivahendi vajadust ja teavitab sellest lapsevanemat/hooldajat; 5. koostöös lapsevanema/hooldajaga selgitab välja lapse tugevad küljed ja toetab neid igapäevastes tegevustes; vajadusel teeb lapse arengu toetamisel koostööd teiste spetsialistide ja kohaliku omavalitsusega.	

B.2.7 Suure hooldusvajadusega lapse hooldamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. viib läbi hooldustoiminguid (toitmine, hügieenitoimingud, liikumise toetamine, liigutamine, sh asendiravi), arvestades lapse arengupotentsiaali ja päevarutiinide kujundamise vajadusega; loob toimingute läbiviimisel last toetava ja hooliva õhkkonna; kasutab ergonoomilisi võtteid ja abivahendeid;	

2. viib läbi õendustoiminguid koostöös tervishoiutöötaja ja lapsevanema/hooldajaga; manustab ravimeid vastavalt ettekirjutustele; jälgib naha seisukorda ja vajadusel kasutab vastavaid hooldusvahendeid; kasutab ja hooldab lapse organismi funktsioneerimist toetavaid meditsiiniabivahendeid; 3. kasutab erinevaid alternatiivkommunikatsiooni võimalusi; koostöös spetsialistide ja lapsevanema/hooldajaga leiab lapsele sobivad ja arengut toetavad kommunikatsioonitasandid.

B.2.8 Tööjuhendamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad: 1. jagab oma tööalaseid kogemusi ja parimaid praktikaid; vajadusel juhendab kolleege ja praktikante; 2. koostab juhendmaterjale, arvestades laste ja/või kolleegide arenguvajadusi; 3. vajadusel juhib konkreetsete tööülesannete täitmiseks moodustatud meeskonda, lähtudes meeskonnatöö põhimõtetest.	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Soovi korral võib taotlemisel tõendada kompetentsi B.2.9.

B.2.9 Imiku (0-1 aastat) hoidmine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. kokkuleppel lapsevanema/hooldajaga viib läbi igapäevaseid hooldustoiminguid (sh toitmine, hügieenitoimingud, imiku tervise jälgimine), arvestades imiku päevarežiimi; 2. loob emotsionaalse suhte ja turvalise keskkonna imiku arenguks; viib läbi imikut arendavaid mitmekülgseid tegevusi lähtuvalt lapse arengust.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.10 Lapsehoidja kutset läbiv kompetents	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); 2. kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused); kasutab sobivaid IKT-vahendeid eesmärgipäraselt; 3. järgib oma töös lapsehoidja kutse-eetikat (vt lisa 3 Lapsehoidja kutse-eetika); 4. järgib oma töös konfidentsiaalsusnõudeid ja isikuandmete kaitse seadust; 5. pakub kvaliteetset ja paindlikku teenust lähtuvalt õigusaktidest; 6. püstitab oma tööle selged eesmärgid ja koostab tegevuskava, kasutab tööaega efektiivselt, lähtudes laste vajadustest ja heaolust; 7. leiab ja analüüsib asjakohast teavet tööülesannete täitmiseks; 8. analüüsib oma kutseoskusi ja hindab erialast arenguvajadust ning sellest lähtuvalt tagab oma professionaalse arengu eesmärkide saavutamise.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	25-15042021-4.2/3k

2. Kutsestandardi koostajad	Tiina Kärner, Eesti Lapsehoidjate Kutseliit Grete Miilen, Eesti Eralasteaedade Liit Ene Paadimeister, Eesti Lapsehoidjate Kutseliit Tiina Peterson, Haridus- ja Teadusministeerium Kaie Piiskop, SA Innove Kai Rannastu, Kuressaare Ametikool Gabriela Rooso, Sotsiaalministeeriumi laste ja perede osakonna peaspetsilist Viive Rull, Lastekaitse Liit Liisi Soosalu, Väike Päike Lasteaed
3. Kutsestandardi kinnitaja	Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	19
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.04.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.04.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5311 Lapsehoidjad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Childminder, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	
Lisa 3 Lapsehoidja kutse-eetika	